

NAS / STS / OBN

3. miesto - krajské
kolo

GYMNÁZIUM PÚCHOV
UL. 1. MÁJA 905, 020 15 PÚCHOV

TRESTNÉ PRÁVO A MARIHUANA
STREDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOSŤ

Č. odboru: 13

Ondrej Vašek

Púchov

2022

Ročník štúdia: tretí

Mgr. Dagmar Ostradická

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že prácu stredoškolskej odbornej činnosti na tému Trestné právo a marihuana som vypracoval samostatne, s použitím uvedených literárnych zdrojov. Som si vedomý zákonných dôsledkov, ak v nej uvedené údaje nie sú pravdivé. Prácu som neprihlásil a ani neprezentoval v žiadnej inej súťaži, ktorá je pod gestorstvom MŠMVVaŠ SR.

Horné Kočkovce 5.11.2022

.....

Ondrej Vašek

Pod'akovanie

Týmto spôsobom by som sa chcel úprimne poďakovať môjmu otcovi Ing. Ondrejovi Vaškovi za pomoc pri prezdieľaní dotazníka a taktiež pani profesorku Mgr. Dagmar Ostradickej za konzultáciu a pomoc pri zhotovení mojej práce a taktiež za prezdieľanie dotazníka. Poďakovanie tiež patrí pani MUDr. Eve Cígerovej za ochotu a čas, počas ktorého nám umožnila uskutočniť spoločný rozhovor.

Obsah:

0	Úvod.....	6
1	Problematika a prehľad literatúry.....	7
1.1	Základné pojmy	7
1.1.1	História.....	9
1.1.2	Kľúčové zložky marihuany	9
1.1.3	Účinky marihuany.....	10
1.1.4	Porovnanie s ostatnými látkami.....	11
1.2	Konopa a marihuana v slovenskom práve.....	13
1.2.1	Jednorazová dávka	14
1.2.2	Legalizácia CBD	16
1.2.3	Modely konopnej politiky mimoeurópskych krajín	16
1.2.4	Legálna marihuana v určitých štátoch USA a Uruguaji.....	17
1.2.5	Marihuana v Českej republike	19
2	Ciele práce.....	20
3	Materiál a metodika	20
3.1	Výskumné otázky	20
4	Výsledky práce.....	21
4.1	Výskumné hypotézy	21
4.2	Štatistika a súhrn dotazníka	21
4.3	Rozhovor s odbornou verejnosťou	27
5	Diskusia	28
5.1	Výsledky hypotéz	28
6	Záver.....	30
7	Zhrnutie.....	31
8	Zoznam použitej literatúry.....	32
	Prílohy.....	34

0 Úvod

Účelom práce nie je akákoľvek propagácia marihuany a taktiež neslúži ako podnet k jej užívaniu, či pestovaniu. Podstatou práce je bližšie priblížiť všeobecné využitie a účinky látky a hlavne sa zamerať na jej postavenie v štátnych zákonoch. Túto prácu sme si vybrali, pretože množstvo ľudí vie o tejto rastline zväčša len to, že je na Slovensku nelegálna, a preto táto práca môže poslúžiť ako dobrý súhrn informácií, z ktorého sa každý dokáže dozvedieť niečo nové.

1 Problematikada a prehľad literatúry

1.1 Základné pojmy

Konopa a marihuana majú množstvo spoločných vlastností, avšak nie je to to isté. Konopa je určitý druh rastliny, vrátane jej koreňov cez listy až ku kvetom. Marihuana je konkrétna časť rastliny, ktorá prešla úpravou, a to sušením vrcholcových kvetov a okvetných listov. Takto upravenú časť konopy vieme označiť už ako drogu určenú na priamu konzumáciu jej užívateľmi, keďže ide o sušinu kvetov a okvetných listov. Možnosti konzumácie sú napríklad fajčením alebo pri ďalšom spracovaní z nej môže vzniknúť, napr. Hašiš alebo bhang, resp. rôzne oleje.¹

Pojem marihuana je veľmi špecifický a z toho dôvodu nemôžeme týmto pojmom označovať každú rastlinu rodu *Cannabis*. Existujú aj nepsychoaktívne, tzv. technické odrody. Dané odrody buď vôbec neobsahujú delta-9-tetrahydrocannabinol (THC), hlavnú psychoaktívnu zložku marihuany, alebo je obsah tejto látky v nízkom až zanedbateľnom množstve, ktoré nie je dostačujúce na spustenie požadovaného efektu. Z častí daných rastlín konopy sa nedá zhotoviť látka, ktorú by mohla byť vyhlásená za drogu. Vzhľadom na to je označenie technickej konopy ako marihuana nekorektné.

Dekriminalizácia a legalizácia. Tieto dva termíny sú najpoužívanejšími termínmi v oblasti protidrogovej politiky. Neznamenajú však to isté, a preto je nutné ich od seba rozlíšiť

„Dekriminalizácia v oblasti drog označuje stav, keď je prechovávanie stále nelegálne, ale orgány činné v trestnom konaní danú situáciu už riešia odlišne a porušenie zákona v tomto prípade sa nevzťahuje na oblasť trestného práva, teda nejde o trestný čin, ale o priestupok.“²

Legalizácia je pojem, ktorý sa z pohľadu drogovej problematiky chápe ako úplné povolenie návykovej látky tak, že jej prechovávanie nebude trestané akýmikoľvek sankciami. Napríklad v štáte Colorado si môžete po dosiahnutí veku 21 rokov zakúpiť okrem alkoholu a tabakových výrobkov aj marihuanu a zároveň ju prechovávať a pestovať

¹ Dostupné na internete: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/marijuana>

² ZÁBRENSZKI, T.: Dekriminalizácia drog v Portugalsku. In: Študentská vedecká konferencia 2016. Nitra: Garmond, 2016. s. 66

pre vlastnú spotrebu. Zákon naďalej upravuje výšku povoleného množstva a stanovuje istú reguláciu.³

³ Dostupné na internete: <https://www.coloradopotguide.com/marijuana-laws-in-colorado/>.

1.1.1 História

„Výskyt konopy a jej využitie sa datuje už od staroveku. Časom ľudstvo začalo objavovať a využívať aj psychotropné účinky tejto rastliny. Príklad využitia konopy v súvislosti s jej psychotropnými účinkami je možné vidieť napríklad v Indii, kde sa stala súčasťou náboženských obradov a miestnych tradícií. V Európe môžeme datovať začiatky užívania marihuany na rekreačné účely približne začiatkom 20. storočia a prvý veľký prelom užívania nastal v 60. rokoch 20. storočia s príchodom hippies subkultúry. Slovenská republika v tomto trende nezaostáva za ostatnými krajinami a počet rekreačných užívateľov marihuany každoročne narastá. Predpokladá sa, že približne 30 % mladých ľudí má skúsenosť s marihuanou. Legislatíva je ale naďalej nastavená striktné a za prechovávanie čo i len stopového množstva marihuany hrozí trestnoprávny postih. Niektoré krajiny Európy a štáty Severnej a Južnej Ameriky pristúpili k zmierneniu legislatívnych postihov a za prechovávanie a pestovanie marihuany v zákonom stanovenom množstve nedochádza k trestnej činnosti. Trendy v spoločnosti sa neustále vyvíjajú a cannabis kultúra zažíva aj v podmienkach Slovenskej republiky svoj rozmach, ale zákonodarca nereaguje na tieto zmeny, a to ani napriek skutočnosti, že počet užívateľov každoročne narastá a na základe dostupných výskumov marihuana nepredstavuje závažnú mieru nebezpečenstva pre spoločnosť ako takú.“⁴

1.1.2 Kľúčové zložky marihuany

Farmakologicky najdôležitejšími zložkami marihuany sú CBD a THC. Doktor Grotenhermen tvrdí, že CBD nevyvoláva žiadne psychické účinky a pri dostatočne vysokých dávkach vyslovene potláča účinky THC. Ľudské telo dokáže ovplyvniť rôznymi spôsobmi, napríklad: protizápalovo, protiepilepticky, anxiolyticky a antipsychoticky. Čo sa týka rozmiestnenia, CBD sa nachádza v kvetoch, semenách aj listoch rastliny a je pevného charakteru. THC sa nachádza v kvetoch rastliny a aj vo forme živice⁵. Doktor Hanuš v spolupráci s izraelským chemikom doktorom Mechoulamom zistili, že CBD zastavuje rozvoj cukrovky 1. typu a zlepšuje pohybové funkcie. Okrem toho potvrdili tiež využitie CBD na zmiernenie úzkosti a stlmenie epileptických záchvatov⁶

⁴ ZÁBRENSZKI, T.: Dekriminalizácia marihuany v podmienkach Slovenskej republiky s vybranou judikatúrou 2022. s. 3.

⁵ GROTENHERMEN, F.: Konopí jako lék, 2009. s. 47..

⁶ HANUŠ, L., MECHOULAM, R.: Anandamid a další. In Tráva – kompletní průvodce světem marihuany v medicíně, vědě, kultuře a politice. Praha: Pragma, 2014. s. 96

Podľa Chemika Petra Rauscha je toxicita CBD, ako aj pri ostatných kanabinoidech, veľmi nízka a farmakologické vlastnosti sú značne odlišné v tom, že CBD skoro vôbec nepôsobí na kanabinoídne receptory človeka. CBD tiež nie je psychoaktívne. Z výskumu sa zistilo, že CBD chráni nervové bunky proti nedostatku kyslíka a proti rôznym jedom, akým je aj otrava alkoholom. Okrem toho však môže byť aj veľmi cenné pri liečbe ischemickej cievnej mozgovej príhody a vnútrolebečných traumatických poškodení mozgu.⁷

1.1.3 Účinky marihuany

Ľudské telo prirodzene produkuje niektoré kanabinoidy prostredníctvom endokanabinoídneho systému. Pôsobia na hlavný receptor, ktorý je zodpovedný za psychoaktívne účinky marihuany, CB1, ktorý sa vyskytuje prevažne v nervovom systéme. Kanabinoidy, podobne ako neurotransmitery, posielajú správy do celého nervového systému. Tieto neurotransmitery ovplyvňujú oblasti mozgu, ktoré hrajú úlohu v pamäti, myslení, koncentrácii, pohybe, koordinácii, zmyslovom a časovom vnímaní a potešení. Receptory, ktoré reagujú na tieto kanabinoidy, reagujú aj na THC a iné kanabinoidy. Týmto spôsobom môžu kanabinoidy z vonkajšieho zdroja zmeniť normálnu funkciu mozgu. Okrem rekreačného využitia jej účinkov na radosť, relaxáciu, väčšiu zhovorčivosť alebo zvýšenie pôžitku z jedla či hudby má marihuana silné benefity aj v zdravotníctve.⁸

Jej zdraviu prospešné vlastnosti sú:

- i. Zvýšenie chuti do jedla (liečba nechutenstva)
- ii. Úľava od bolesti
- iii. Zlepšenie kvality spánku
- iv. Antibakteriálne vlastnosti
- v. Úľava od svalových kŕčov
- vi. Terapia úzkosti a stresu
- vii. Pomoc pri nevoľnosti

⁷ RAUSCH, P.: CBD – přírodní kanabinoid s velkým terapeutickým významem. In Konopí: znovuobjevený potenciál – Sborník přednášek z konference veletrhu Cannafest 2010 – 2013. 2014. s. 111 – 112..

⁸ Dostupné na internete: <https://www.canatura.com/sk/aky-je-rozdiel-medzi-thc-a-cbd-a-kedy-sa-oplati-ich-vzajomne-kombinovat>

Marihuana nemusí však pôsobiť na každého rovnakým spôsobom. Niektorí ľudia môžu pociťovať vedľajšie účinky ako napríklad:

- i. Úzkosť
- ii. Únava
- iii. Spomalené reakcie
- iv. Suchosť v ústach
- v. Červené oči⁹

1.1.4 Porovnanie s ostatnými látkami

Podľa výsledkov a štatistík zhotovených organizáciou UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) v rámci tzv. World Drug Report bola marihuana najpoužívanjšou drogou v roku 2016. Počet konzumentov tejto u nás nelegálnej substancie je celosvetovo odhadovaný na 192 miliónov.¹⁰

„V porovnaní s alkoholom, ktorý síce je v niektorých krajinách prísnejšie regulovaný (napr. škandinávske krajiny), ale s výnimkou niektorých moslimských krajín je všade legálny, je počet konzumentov marihuany oveľa nižší. Vzhľadom na štatistické údaje z výskumov Svetovej zdravotníckej organizácie z roku 2016 môžeme poukázať na skutočnosť, že je na svete až 2,3 miliardy konzumentov alkoholu, čo predstavuje skoro jednu tretinu celosvetovej populácie, a to či už príležitostných alebo pravidelných.“¹¹

Každoročne na celom svete zomierajú približne 3 milióny ľudí v dôsledku škodlivého požívania alkoholu a otrávením sa ním. To predstavuje 5,3 % všetkých úmrtí. Čo sa týka tabaku – 1 z každých 10 ľudí, ktorí vo svete zomrú, skoná na následky fajčenia (kardiovaskulárne ochorenia, zlyhania orgánov, rakovina, ...). Užitie nadmerného množstva marihuany má svoje dôsledky, ako je napríklad psychóza, paranoja, intenzívna úzkosť a záchvaty paniky. Z predávkovania sa marihuanou však nie je fyzicky možné zomrieť.¹²

⁹ Dostupné na internete: <https://www.healthline.com/health/cbd-vs-thc#medical-benefits>,

¹⁰ Dostupné na internete: https://www.unodc.org/wdr2018/prelaunch/WDR18_Booklet_1_EXSUM.pdf

¹¹ ZÁBRENSKÍ T.: Dekriminalizácia marihuany v podmienkach Slovenskej republiky s vybranou judikatúrou 2022, s. 3

¹² Dostupné na internete: <https://drogovapolitika.sk/fakty-a-argumenty/zdravotne>

Pre bližší pohľad na nebezpečnosť omamných a psychotropných látok predkladáme aj tabuľku:¹³

	Opiáty	Kokaín	Alkohol	Benzodiazepíny	Cannabis	Tabak
Telesná závislosť	*****	**	*****	***	**	****
Psychická závislosť	*****	****	*****	***	**	*****
Poškodenie nervového systému	**	****	****	-	-	-
Celková toxicita (nie pri terapii)	****	****	****	*	*	
Spoločenská nebezpečnosť	*****	*****	****	**	**	-

- = žiadne účinky, * = veľmi slabé účinky, ** = slabé účinky, *** = stredne silné účinky, **** = silné účinky, ***** = veľmi silné účinky

V spojitosti s látkou THC je však zaujímavosťou, že vlastní miesto nie len v I. skupine, ale taktiež aj v II. skupine.

Ustanovenie § 3 ods. 2 V zákone č. 139/1998 Z zoraďuje omamné a psychotropné látky do 3 kategórií:

- I. Prvá skupina – do tejto skupiny sa zaraďujú omamné látky a psychotropné látky, ktoré nie sú obsiahnuté ako liečivo v lieku,
- II. Druhá skupina – do tejto skupiny sa zaraďujú omamné látky a psychotropné látky s vysokou návykovosťou, ktoré sú obsiahnuté ako liečivo v lieku
- III. Tretia skupina – do tejto skupiny sa zaraďujú omamné látky a psychotropné látky s nižšou návykovosťou, ktoré sú obsiahnuté ako liečivo v lieku.

¹³ GROTENHERMEN, F.: Konopí jako lék. Olomouc: Fontána, 2009. s. 148. zo štúdie uskutočnenej profesorom Berhardom Roquesom

Na priloženej tabuľke si môžeme všimnúť, že psychická a aj fyzická závislosť na marihuane je nízka až slabá. Toto tvrdenie bolo potvrdené okrem štúdie, z ktorej pochádza daná tabuľka, aj množstvo ďalších. Vzhľadom na daný fakt by sme mohli polemizovať o správnom zaradení marihuany do vybraných skupín. Doktor Grotenhermen vo svojej štúdií uvádza nasledovné: „Telesný potenciál závislosti na cannabis je veľmi nízky. Po ukončení dlhodobého užívania sa môžu po niekoľko dní objaviť abstinenčné príznaky formou narušeného spánku, častejších snov, potenie a podráždenosť. Psychická závislosť je možná pri zodpovedajúcej štruktúre osobnosti. Pri užívaní cannabisu ako lieku je nebezpečenstvo fyzickej závislosti zanedbateľné.“¹⁴

1.2 Konopa a marihuana v slovenskom práve

Ustanovenie § 130 ods. 5 zák. č. 300/2005 Z. z. Hovorí, že: „Návykovou látkou sa na účely tohto zákona rozumie alkohol, omamné látky, psychotropné látky a ostatné látky spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka, jeho ovládacie alebo rozpoznávacie schopnosti, alebo sociálne správanie.“¹⁵

Vzhľadom na zákon, ktorý definuje pojmy omamnej alebo psychotropnej látky však nedokážeme priamo definovať, či marihuana spadá pod omamnú alebo psychotropnú látku. Omamná látka je definovaná ako látka, ktorá spôsobuje psychický a fyzický návyk so zmenami správania a psychotropná látka je označená ako látka pôsobiaca na centrálny nervový systém, ktorá týmto pôsobením ovplyvňuje stav ľudskej psychiky, ale má celkovo nižšie zdravotné a psychosociálne následky.¹⁶

Konopa je zložená z množstva kanabinoïdov, ale jediné psychoaktívne je z nich THC. Ďalej ak je THC súčasťou nejakého liečiva, dostáva sa do II. Skupiny látok.¹⁷ Ak je zasa súčasťou sušiny alebo tinktúry, patrí do I. Skupiny látok.¹⁸ V USA sa však aj THC v sušine používa ako liečivo, napriek tomu, že je určená na fajčenie ako pri rekračnom užívaní marihuany. Ďalším príkladom chybného zaradenia látok je aj metamfetamín v II. Skupine vzhľadom na to, že neposkytuje akékoľvek liečivé vlastnosti.¹⁹ Úlohou zákonov § 171 až § 173 je ochrana pred nekontrolovaným narábaním s omamnými a psychotropnými látkami

¹⁴ GROTENHERMEN, F.: Konopí jako lék. Olomouc: Fontána, 2009. s. 140.

¹⁵ Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zz/2005-300#p130-5>

¹⁶ Dostupné na internete: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1998-139>

¹⁷ Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zz/2011-362> - Dôvodová správa k zák. č. 362/2011 Z. z.

¹⁸ Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zz/1998-139#p3-2> - Dikcia § 3 ods. 2

¹⁹ Dostupné na internete: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1998-139>

§ 171 – „Kto neoprávnene prechováva omamnú látku alebo psychotropnú látku z rastliny rodu konopa pre vlastnú potrebu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.“ Zaoberá sa teda prechovávaním

§ 172 ods. 4 – „Kto neoprávnene:

- a) vyrobí
- b) dovezie, vyvezie, prevezie alebo dá prepraviť
- c) kúpi, predá, vymení, zadováži

omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor alebo kto takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov.“ Zaoberá sa teda výrobou, prepravou a predajom.

§ 173 - „Kto vyrobí, sebe alebo inému zadováži alebo prechováva predmet určený na nedovolenú výrobu omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora, potrestá sa odňatím slobody až na päť rokov.“ Zaoberá sa teda výrobou, prechovávaním a zadovážením.

1.2.1 Jednorazová dávka

Podľa doktora Šantu je pojem obvyklá jednorazová dávka drogy označený ako dávka v množstve, ktoré má vplyv na užívateľovu psychiku, mení jeho sociálne správanie, ovládanie alebo rozpoznávacie schopnosti, avšak bez ohrozenia zdravia či života užívateľa. Je samozrejmé, že každá droga ma svoju vlastnú hodnotu jednorazovej dávky, ktorá by mala byť stanovená odborným vyjadrením.²⁰ Súdna prax vychádza zo skutočnosti, že obvykle jednorazová dávka drogy musí byť hmotnostne špecifikovaná hmotnostnou hranicou.²¹

„Pri rastlinách rodu Cannabis – konope sa v súdnej praxi vychádza primárne z hmotnostného kritéria a skúmanie obsahu THC v nej (ako účinnej látky a to v percentách hmotnostných) má význam len pre zistenie, či skutočne ide o omamnú látku v zmysle § 130 ods. 5 Trestného zákona, nakoľko ak by zaistená látka nedosahovala aspoň minimálne

²⁰ ŠANTA, J.: Komentár zákona č. 300/2005 Z. z.

²¹ MAŠLÁNYOVÁ, D : a kol. Trestné právo hmotné: všeobecná a osobitná časť. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2016. s. 278.

množstvo THC schopné ovplyvniť psychiku človeka, nešlo by o návykovú látku a nebol by naplnený príslušný znak objektívnej stránky skutkovej podstaty.,²²

²² Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4To/11/2014

Vyššie uvedené rozhodnutie tiež stanovilo, že obvykle jednorazovou dávkou marihuany bude 0,5 gramu ako priemerná hmotnosť tabakovej cigarety, pričom množstvo marihuany, ktoré nedosiahne aspoň túto hmotnosť, sa bude považovať za zvyškové, a teda nebude hroziť trestnoprávny postih. Povolené množstvo THC, ktoré môžu konopné produkty a rastliny konopy obsahovať, je 0,2 %²³

Súd vyslovil, že konzumácia drog trestným činom v zmysle § 171 ods. 1 Trestného zákona nie je, ale prechovávanie je.

1.2.2 Legalizácia CBD

Prijatím zák. č. 124/2021 Z. z. došlo k novelizácii zák. č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch. S účinnosťou novely zákona od 1. 5. 2021 je CBD opäť legálne.

V osobitnej časti dôvodovej správy k zák. č. 124/2021 Z. z. sa uvádza: „Navrhuje sa vypustenie látky cannabidiol z II. skupiny psychotropných látok, pretože táto látka nie je v zozname psychotropných látok podľa Dohovoru OSN. Z členských štátov Európskej únie je na zozname psychotropných látok iba v Slovenskej republike od 1. 12. 2011 a odvtedy spôsobuje aplikačné problémy.“

1.2.3 Modely konopnej politiky mimoeurópskych krajín

V mimoeurópskych krajinách fungujú v súčasnosti 4 modely legálnej výroby a distribúcie marihuany:²⁴

1. Komerčný model – marihuana je zdanená a je povolená komerčná dodávka. Pestovateľ musí mať licenciu a zásobuje predajne marihuanou, ktorú získa z vypestovanej konopy. Tento model sa uplatňuje v štátoch Colorado, Washington, Aljaška, Oregon a v roku 2016 bol schválený tento model aj v štátoch Maine, Kalifornia, Massachusetts a Nevada.
2. Štátom regulovaný model – marihuana, ktorej uvedenie na trh a zásobovanie reguluje štát. Príslušný štátny orgán uzatvára zmluvy s limitovaným počtom pestovateľov a kontroluje aj dodávku marihuany, ktorá má byť určená na predaj cez špeciálne obchody. Tento model je jeden z troch ďalších modelov, ktorý sa používa v Uruguaji.

²³ čl. 39 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009

²⁴ ZÁBRENSKÍ T.: Dekriminalizácia marihuany v podmienkach Slovenskej republiky s vybranou judikatúrou, 2022 s. 24-25

3. Model domáceho pestovania – povolené domáce pestovanie bez licencie. Takto dopestovaná marihuana nie je zdanená, ale nie sú ani predajne, kde si ju konečný užívateľ vie legálne kúpiť. Tento model využíva štát Washington .
4. Model sociálnych klubov – tento model sa zakladá na registrovanej skupine ľudí, ktorí pestujú konopu v kolektíve a tam ju aj užívajú. Takto vyprodukovaná marihuana nepodlieha zdaneniu a verejnosti sa nepredáva.

1.2.4 Legálna marihuana v určitých štátoch USA a Uruguaji

Štáty Colorado a Washington prijali v roku 2012 zmenu legislatívy. Zmena pre tieto štáty zapríčinila zavedenie regulovanej distribúcie marihuany pre rekreačné účely a boli zavedené opatrenia, ktoré prestali kriminalizovať marihuanu. Do roku 2012 fungovalo lekárske využitie marihuany v 18 štátoch USA. Zmeny nemali žiaden výrazný vplyv na zvýšenie kriminality alebo nárast dopravných nehôd.

Zmenou zákona vytvorili tieto štáty regulovaný trh, a to:

- 1) zavedením licencovaných predajní podobne, ako je to v Holandsku,
- 2) zavedením minimálneho veku kupujúceho, ako je to pri alkohole, - obmedzením reklamy a propagácie,
- 3) zavedením maximálneho prechovávaného množstva, ktoré bolo stanovené na 28 gramov,
- 4) zákazom užívania marihuany na verejných priestranstvách,
- 5) zavedením licencií pre pestovateľov, ktorí spracovávajú a dodávajú marihuanu do licencovaných predajní

Regulácia trhu priniesla obidvom štátom ekonomické výnosy. Štát Colorado získal z daní z predanej marihuany a vydaných licencií 114 miliónov dolárov a príjem Washingtonu z týchto daní bol 129 miliónov dolárov. Kvôli úspešným výsledkom nového zákona nastali zmeny aj v ďalších štátoch USA ako napríklad Kalifornia alebo Massachusetts.

V Uruguaji sa zlegalizovala marihuana rokom 2013 prostredníctvom troch možností pestovania:

- 1) Pestovanie doma pre vlastné potreby, podmienkou je však registrácia pestovateľa
- 2) Pestovanie podmienené členstvom v sociálnom klube
- 3) Pestovanie prostredníctvom licencie udelenej štátom

Zámerom bolo zabrániť čiernemu trhu. Legalizácia v Uruguaji má taktiež svoje pravidlá. Každý užívateľ marihuany sa musí registrovať v štáte určenej inštitúcii, ktorou je Inštitúcia pre kontrolu a reguláciu konopy. Užívateľia si môžu zakúpiť najviac 40 gramov na mesiac cez lekárne. Z hľadiska pestovania je povolené pestovanie maximálne 6 rastlín na jednu domácnosť. Neregistrované pestovanie alebo prechovávanie je trestané odňatím slobody na 20 mesiacov až 10 rokov.²⁵

Prikladáme tabuľku pre bližšie porovnanie ďalších štátov Severnej a Južnej Ameriky od Interamerickej kontrolnej komisie pre drogovú závislosť.²⁶

	Holandsko	Washington	Colorado	Uruguaj	Oregon	Aljaška	Dištrikt Kolumbia
Minimálny vek na prechovávanie	18	21	21	18	21	21	21
Domáce pestovanie	Zakázané, ale bez sankcie do 5 rastlín	Zakázané	Maximálne 6 rastlín, toho maximálne 3 vo fáze kvetu a nesmú sa predávať	Maximálne 6 rastlín alebo 480g	Maximálne 4 rastliny	Maximálne 6 rastlín	Maximálne 6 rastlín, toho maximálne 3 vo fáze kvetu
Maximálne povolené množstvo na prechovávanie	Žiadne, ale do menej ako 5 gramov je sankcia	1 oz (cca 28,5 gramu)	1 oz (cca 28,5 gramu)	1 oz (cca 28,5 gramu)	1 oz (cca 28,5 gramu)	1 oz (cca 28,5 gramu)	2 oz (cca 57 gramov)

²⁵ Dostupné na internete: <http://www.emcdda.europa.eu/topics/pods/legal-supply-of-cannabis>.

²⁶ Dostupné na internete: <http://www.emcdda.europa.eu/topics/pods/legal-supply-of-cannabis>

1.2.5 Marihuana v Českej republike

V porovnaní so Slovenskou republikou sú zákony v Českej republike značne miernejšie. Kľúčovým bodom legalizácie CBD produktov bola aktualizácia legislatívy z roku 2021, keďže nepatrí medzi omamné a psychotropné látky a hlavným ukazateľnom je predovšetkým množstvo THC. Od toho istého roku bolo tiež zmenené povolené množstvo THC z 0.3% na 1%. Táto hranica bola stanovená zákonom č. 167/1998 §24. V praxi to znamená, že ak obsah THC v marihuane nepresiahne 1%, látka nebude považovaná za návykovú. Ďalšia zmena nastala napríklad v poľnohospodárstve a záhradníctve, kde sa pestuje technická konopa na liečebné a kozmetické účely. Bola odstránená povinnosť preukázať, že žiadna z rastlín nepresahuje povolený limit THC.

Z hľadiska medicíny je marihuana s vyšším obsahom THC v Česku využívaná, avšak nejedná sa o voľne dostupné produkty, či produkty, ktoré by sme si mohli sami dopestovať. Vedecké a lekárske pracoviská majú povolenie vydávať marihuanu na liečebné účely s obsahom THC obmedzeným na 25% pomocou elektronických receptov. Lekár ju môže predpísať len osobám od 18 rokov a v množstve maximálne 180 gramov mesačne. Poistovne sú však možné uhradiť len 30 gramov mesačne. Marihuanu predpisujú najmä na liečbu v oblasti onkológie, neurológie, psychológie, ortopédie či reumatológie. Okrem nich sa v tomto zozname objavuje aj liečba bolesti či infekcií.²⁷

Čo sa týka legalizácie a zmeny legislatívy, rozvoľnenie trhu s marihuanou presadzuje národný protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil. Česká pirátska strana informovala, že vládna koalícia sa zhodla na jej legalizácii. Definitívna zmena zákona je odhadovaná na rok 2024. Návrh protidrogového koordinátora spočíva v tom, že všetky procesy spojené s pestovaním, predajom, distribúciou, výdajom a prevádzkou tzv. konopných klubov by držal v rukách štát.²⁸ Taktiež by viedol akýsi register užívateľov psychoaktívnej látky THC. Povinnosť preukázať občiansky preukaz by mali ľudia len pri prvom nákupe a pri opätovných nákupoch by sa preukázali číslom v mobilnej aplikácii alebo kartičkou.²⁹

²⁷Dostupné na internete: <https://cbdstar.cz/legalnost-cbd/>

²⁸Dostupné na internete: <https://www.zdravezpravy.cz/2023/01/23/legalizace-konopi-by-se-cesko-mohlo-dockat-pristi-rok/>

²⁹Dostupné na internete: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/legalizace-marihuana-regulace-rozstrel-jana-michailidu-pirati.A221201_160416_domaci_lisv

2 Ciele práce

Cieľ práce je rozdelený do dvoch častí, teoretickej a praktickej. Teoretická časť obsahuje vedľajšie ciele zameranie na biologický rozbor marihuany, jej účinky a vplyv na človeka a taktiež porovnanie s ostatnými voľno-dostupnými látkami, ako napríklad alkohol, alebo aj ďalšími, na Slovensku ilegálnymi.

Hlavným zámerom teoretickej časti bude nahliadnutie na trestnoprávne zákony v spojení s marihuanou na Slovensku.

Okrem toho taktiež ich porovnanie so zákonmi o marihuane v iných štátoch kde je dekriminalizovaná alebo legálna a zváženie primeranosti trestov na Slovensku.

Náplňou praktickej časti bude malá brožúrka, ktorá zhrnie informácie a štatistiky práce a internetový dotazník. Ten bude zameraný na prieskum názorov a vedomostí v spojení s danou témou u ľudí rôznych vekových skupín.

3 Materiál a metodika

Cieľom výskumnej časti je zistiť niečo viac o marihuane z biologickej a aj trestnoprávnej stránky a poskytnúť čo najviac informácií ľuďom.

Teoretickú činnosť sme začali vyhľadaním si potrebnej literatúry a internetových zdrojov, preštudovaním týchto zdrojov a overením informácií, ktoré sme získali.

Praktickú činnosť sme začali tvorbou otázok, ktoré boli následne použité v dotazníku. Dotazník obsahoval celkovo 11 otázok a bol posunutý ľuďom rôznych vekových skupín. Po dokončení dotazníka sme začali s tvorbou brožúrky, ktorá by mala stručne zhrnúť pojem „marihuana“ a zákony ohľadom nej na Slovensku. Na záver sme navštívili odbornú verejnosť v oblasti medicíny a spýtali sa na niekoľko otázok.

3.1 Výskumné otázky

V praktickej časti sme sa pýtali na tieto otázky:

1. Aký je Váš pohľad na marihuanu?
2. Súhlasíte s tvrdením, že marihuana je pre samotného človeka a spoločnosť nebezpečnejšia, ako alkohol?
3. Mala by byť podľa Vás používaná marihuana v zdravotníctve?
4. Aký je Váš názor na CBD, ktoré je na Slovensku legálne? (Prevyšujúca látka v marihuane, s nižším obsahom THC)?

5. Aké sú Vaše skúsenosti s marihuanou?
6. Chceli by ste niekedy skúsiť marihuanu?
7. Mala by byť podľa Vás legálna?
8. Myslíte si, že tresty spojené s marihuanou na Slovensku sú adekvátne?
9. Aký dopad predpokladáte, že by mala jej legalizácia na občanov a štát?

4 Výsledky práce

V tejto časti sú zhrnuté všetky odpovede zo spomínaného dotazníka. Celkovo dotazník zodpovedalo 111 ľudí

4.1 Výskumné hypotézy

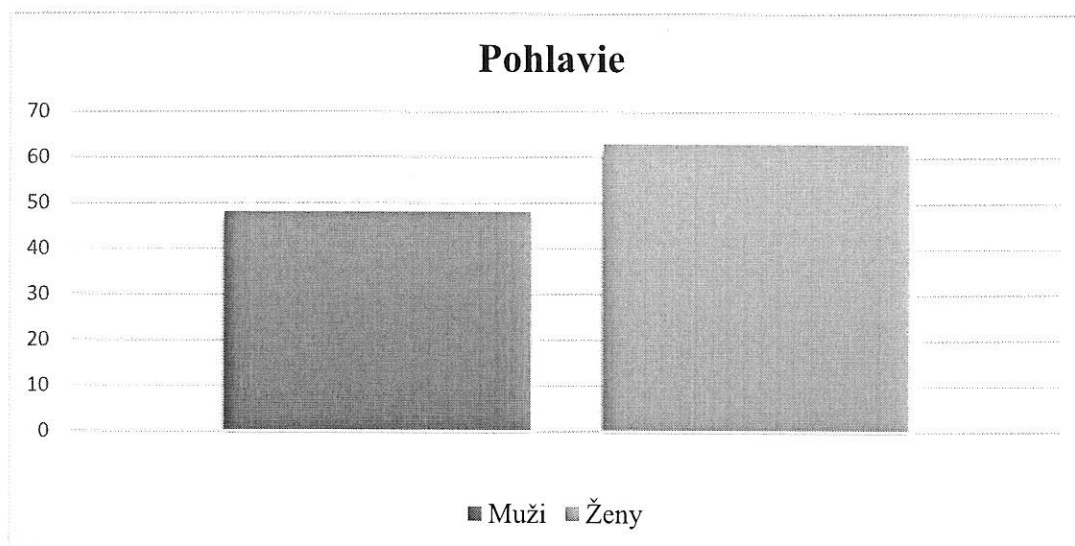
H1: Väčšina účastníkov bude proti marihuane, keďže je často spájaná s ostatnými ilegálnymi drogami.

H2: Aspoň 20 účastníkov sa k marihuane dostalo a skúsilo ju, napriek jej nelegálnemu statusu na Slovensku

H3: Väčšina účastníkov bude proti legalizácii marihuany

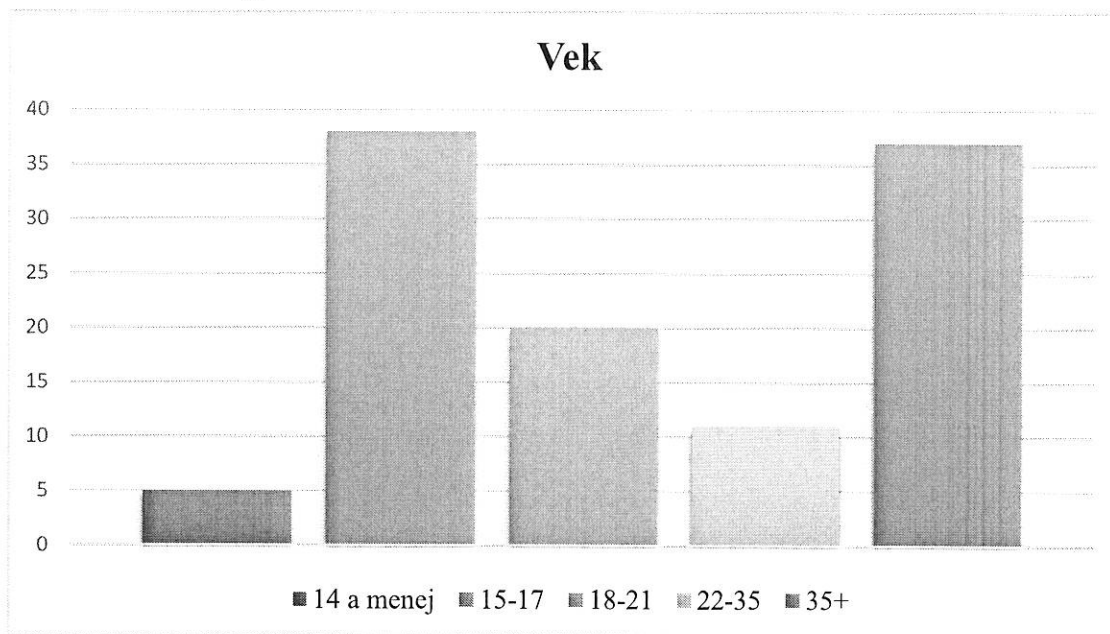
4.2 Štatistika a súhrn dotazníka

Prvé dve otázky boli zamerané výlučne na prehľad účastníkov dotazníka, ich vekovej kategórie a pohlavia.

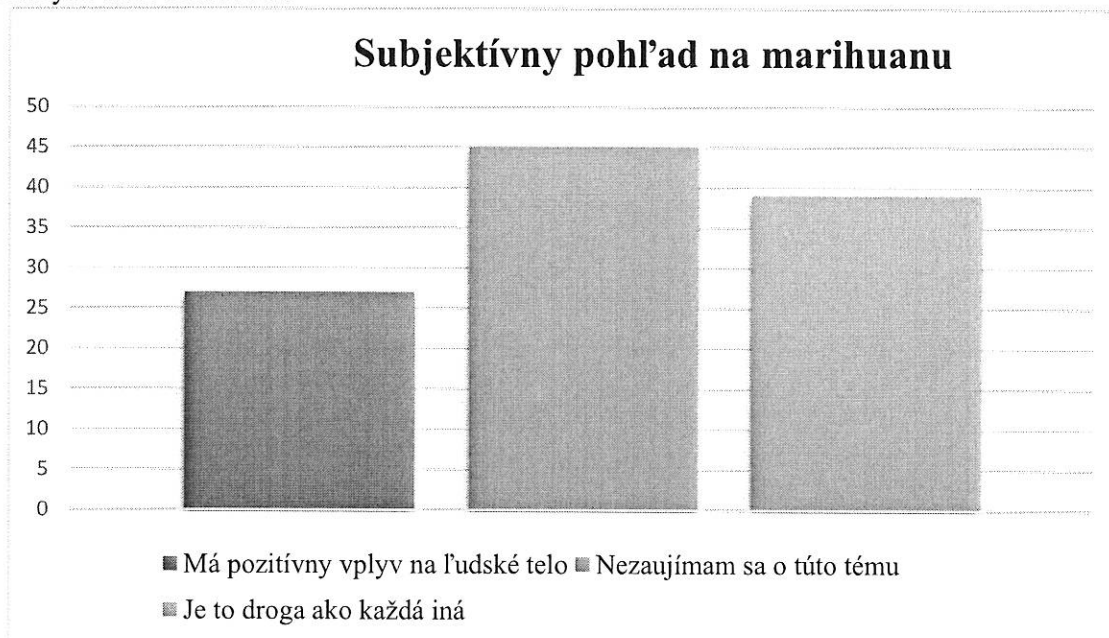
Graf 1 – Rozdelenie účastníkov podľa pohlavia

Dotazník vyplnilo celkovo 63 žien a 48 mužov

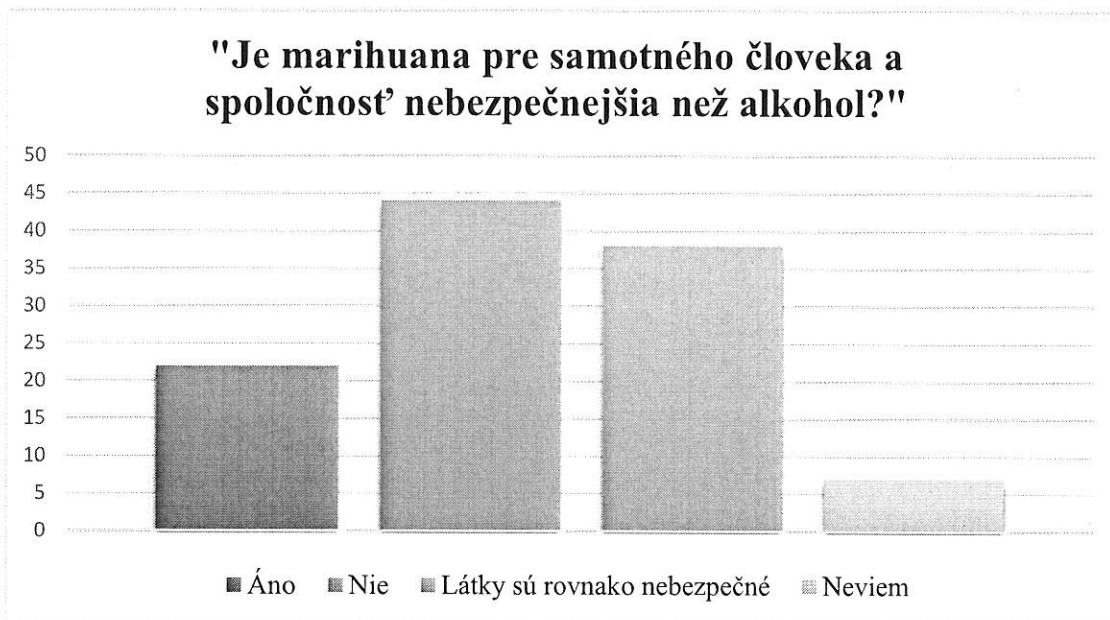
Graf 2 – Rozdelenie účastníkov podľa veku

Najpočetnejšie skupiny boli účastníci vo veku 15 až 17 rokov, ktorých bolo spolu 38 a vo veku 35 a viac, ktorých bolo 37. Zapojilo sa tiež 20 dospelých od 18 do 21 rokov a 11 dospelých od 22 po 35 rokov. Najmenej sa zapojilo ľudí, s vekom 14 a menej rokov, ktorých bolo celkovo 5.

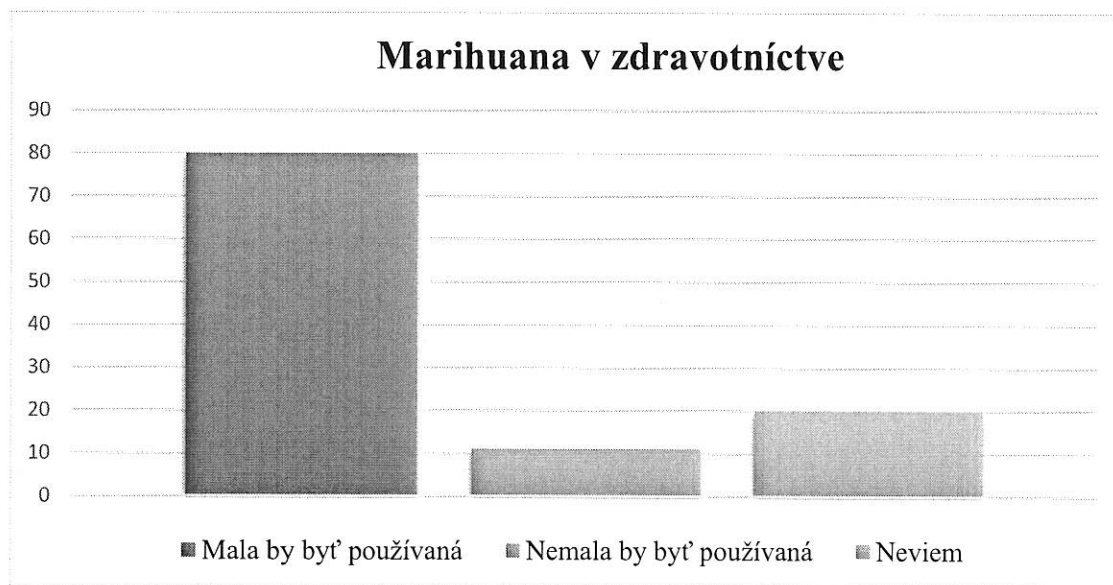
Graf 3 – Rozdelenie účastníkov podľa subjektívneho pohľadu na marihuanu

Celkovo 39 účastníkov vníma marihuanu len ako ďalšiu z množstva drog, 45 z nich sa o tému ohľadom marihuany nezaujímajú a 27 účastníkov patrí k názoru, že marihuana na ľudský organizmus vplýva pozitívne

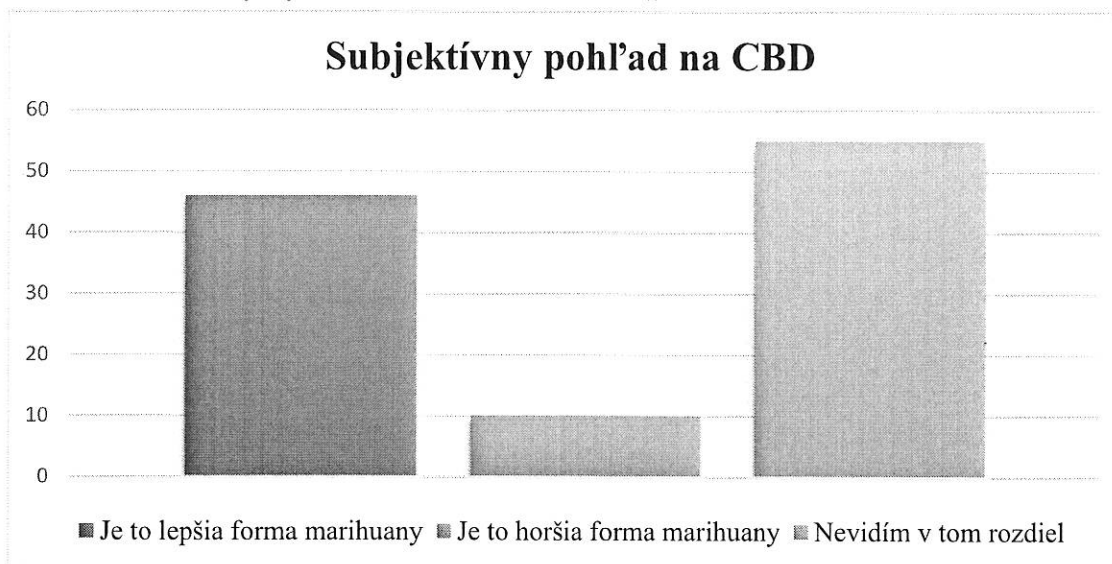
Graf 4 – Otázka bezpečnosti medzi marihuanou a alkoholom

S tvrdením súhlasilo 27 účastníkov, 44 nesúhlasilo a 38 ich vníma ako rovnako nebezpečné látky.

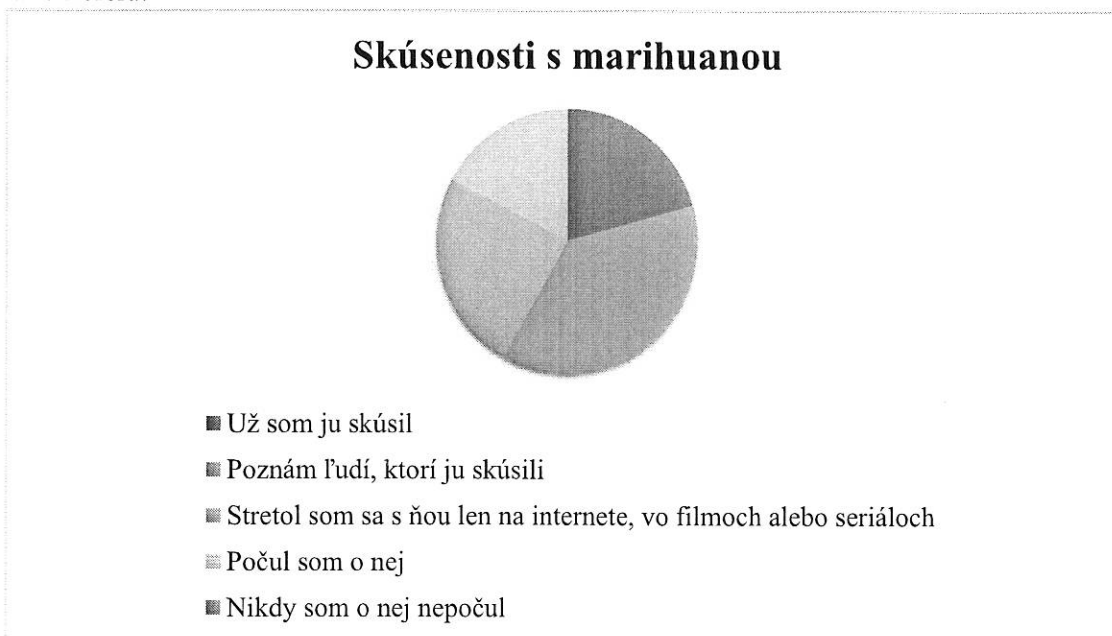
Graf 5 - Využitie marihuany v zdravotníctve

Na tému marihuany v spojitosti so zdravotníctvom až 80 účastníkov hlasovalo za možnosť, že by mala byť kvôli svojim účinkov využívaná pri liečbe. Proti tomuto názoru je 11 účastníkov a zvyšných 20 hlasovalo za možnosť „Neviem“.

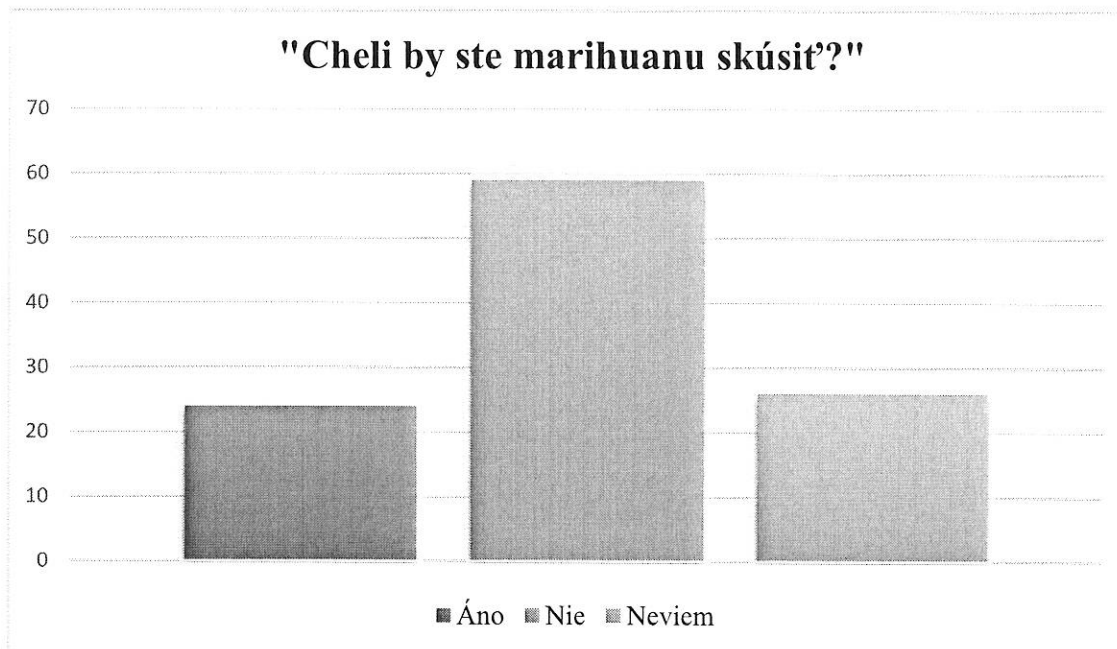
Graf 6 - Rozdelenie účastníkov podľa subjektívneho pohľadu na CBD

Spoločne 55 účastníkov nepozná rozdiel medzi marihuanou, ktorá obsahuje nízky obsah THC a vyšší obsah CBD, 46 z nich vníma túto formu ako lepšiu a 10 ju vníma zasa ako horšiu.

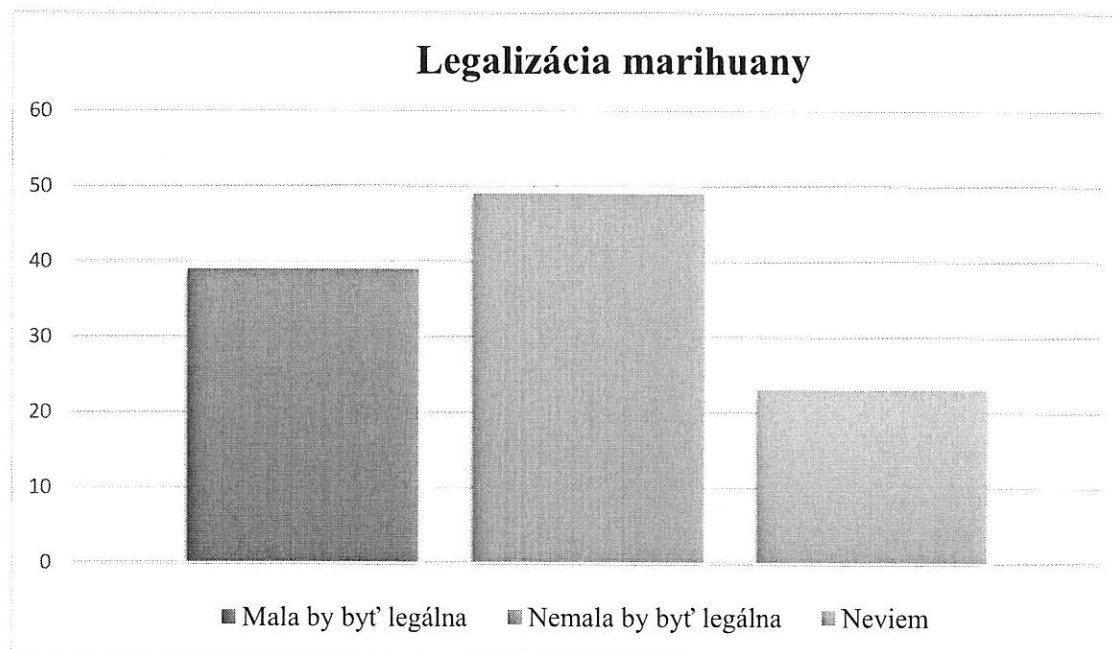
Graf 7 – Osobné skúsenosti a kontakt účastníkov s marihuanou

Všetci účastníci sa dostali do styku s pojmom marihuana. Až 32 vyskúšalo jej užívanie a 58 z nich pozná niekoho, kto ju skúsil. Cez filmy, seriály a internet sa s ňou stretlo 38 účastníkov.

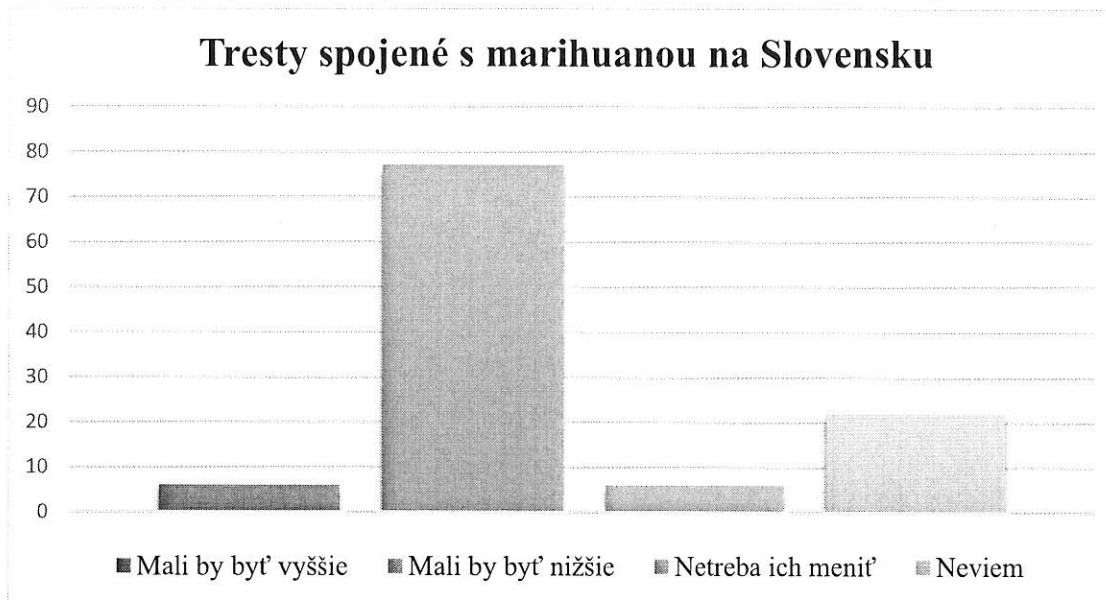
Graf 8 – Otázka podľa preferencie účastníkov

Na danú otázku zodpovedalo kladne 24 účastníkov, až 59 zodpovedalo záporne a 26 účastníkov hlasovalo za možnosť „Neviem“.

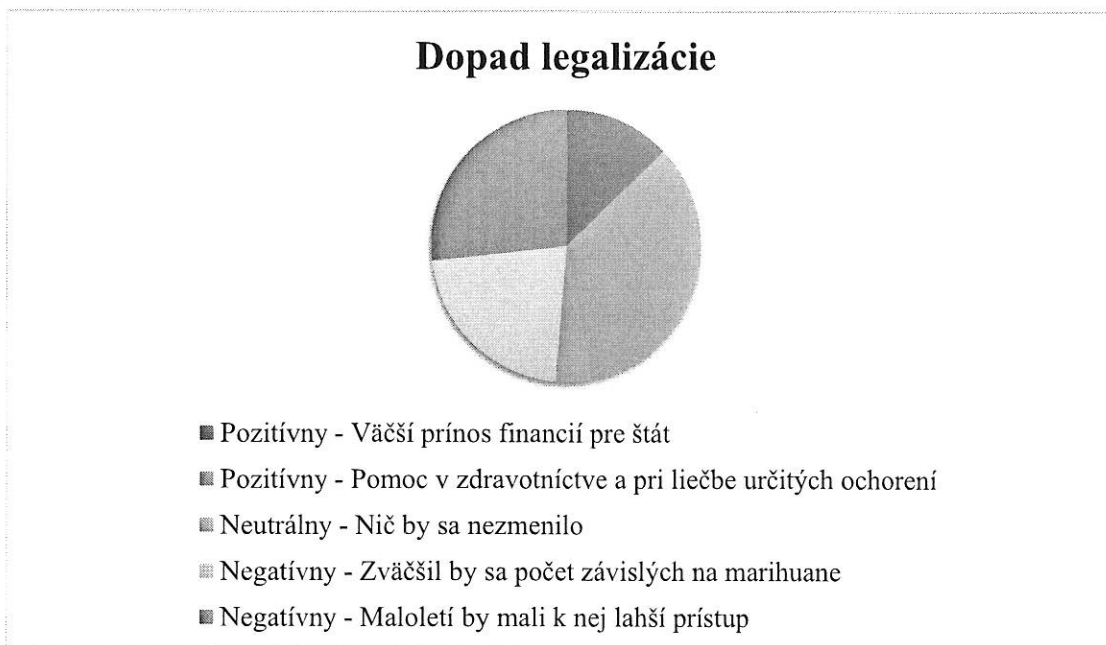
Graf 9 – Zlegalizovanie marihuany na Slovensku

Proti legalizácii marihuany na Slovensku hlasovalo 49 účastníkov a 39 z nich hlasovalo za jej legalizáciu. Zvyšných 23 účastníkov hlasovalo za možnosť „Neviem“.

Graf 10 – Adekvátnosť trestov v spojení s marihuanou na Slovensku

Spoločne až 77 účastníkov vníma tresty ako príliš prísne a mali by byť znížené, 6 z nich ich vníma ako nedostatočné a mali by byť zvýšené a ďalších 6 ich vníma ako primerané bez potreby akejkoľvek zmeny. Zvyšných 22 účastníkov hlasovalo za možnosť „Neviem“.

Graf 11 – Rôzne dopady na občanov a štát v súvislosti s legalizáciou marihuany

4.3 Rozhovor s odbornou verejnou

Navštívili sme Polikliniku ZDRAVIE v Púchove a snažili sme sa zistiť, aký názor majú na túto tému lekári a s čím sa v spojitosti s touto témou už stretli. Na otázky nám bola ochotná odpovedať pani MUDr. Eva Cígerová, zo všeobecnej ambulancie pre deti a dospelých.

Rozhovor bol zameraný najmä na použitie marihuany v medicíne, no tiež aj na subjektívny názor ohľadom legalizácie, či trestov.

Z hľadiska medicíny sme sa dozvedeli, že marihuana s vyšším obsahom THC by mala mať svoje miesto v modernej medicíne, keďže množstvo používaných liečiv má podstatne horšie vedľajšie účinky ako samotná marihuana. Najviac by dokázala pomôcť hlavne starším ľuďom, ktorí trpia ťažkým ochorením chrbtice, kĺbovými bolesťami alebo onkologickým pacientom a že CBD tiež dokáže pozitívne ovplyvniť ľudský organizmus.

Čo sa týka trestov, tie by mali byť podľa lekárky sprísnené v prípadoch, keď je marihuana distribuovaná deťom, pretože im to počas vývoja môže do určitej miery poškodiť mozog na celý život a dokáže značne ovplyvniť ich správanie a charakter.

Na záver nám lekárka prezradila, že za posledných 5 rokov sa počet detí užívajúcich marihuanu, s ktorými sa v ambulancii stretla, značne zvýšil. Jednalo sa o deti vo veku okolo 10-12 rokov a negatívne to poznačilo ich správanie v domácnosti, či prístup ku škole.

5 Diskusia

5.1 Výsledky hypotéz

H1: Väčšina účastníkov bude proti marihuane, keďže je často spájaná s ostatnými ilegálnymi drogami.

Zo všeobecného hľadiska môžeme povedať, že pojem „droga“ je verejnosťou veľmi odsudzovaný a pomerne dosť negatívne vnímaný. Voči alkoholu, ktorý je vo väčšine krajín legálny, má množstvo ľudí pozitívnejší názor aj napriek tomu, že aj samotný alkohol je drogou.

Na základe odpovedí z otázky číslo 3 vidíme, že je väčší počet ľudí, ktorí ju priradujú k zvyšku drog a majú na ňu negatívny názor než tých, ktorí ju vnímajú pozitívnejšie ako ostatné drogy.

Hypotéza sa potvrdila.

H2: Aspoň 20 účastníkov sa k marihuane dostalo a skúsilo ju, napriek jej nelegálnemu statusu na Slovensku

Ak nejaká látka spadá pod kategóriu zakázaných, nemusí vždy znamenať, že sa k nej nedá nájsť prístup. Či už sa na Slovensko dostane dovozom zo zahraničia alebo tajným pestovaním, k určitým ľuďom sa nakoniec dostane tak či onak.

Na základe odpovedí z otázky číslo 7 vidíme, že marihuanu užilo celkovo o štyroch účastníkov viac, než bolo predpokladané v hypotéze.

Hypotéza sa potvrdila.

H3: Väčšina účastníkov bude proti legalizácii marihuany

Množstvo ľudí, ktorí nepoznajú marihuanu a jej účinky dostatočne dobre, ju môžu odsudzovať najmä kvôli tomu, že je v zákone spolu s ostatnými psychotropnými látkami.

Na základe odpovedí z dotazníka vidíme, že napriek veľkému množstvu hlasov za pozitívny vplyv legalizácie, je väčšina účastníkov proti.

Hypotéza sa potvrdila

6 Záver

V predloženej stredoškolskej odbornej práci sme sa zaoberali témou marihuany a jej trestným právom. Spracovali sme teoretickú časť, zhotovili sme dotazník a stručnú brožúrku.

V prvej časti sme najskôr zhrnuli časť histórie marihuany a vysvetlili základné pojmy spojené s ňou. Uviedli sme jej biologické zloženie spolu s jej účinkami a vplyvom na človeka a následne sme ju porovnali s ďalšími konkrétnymi látkami. Ďalej sme spísali jej postavenie v zákone na Slovensku a taktiež aj systémy a zákony, ktoré fungujú vo vybraných krajinách.

V druhej časti sme sa pustili do tvorby otázok a odpovedí, ktoré boli použité v dotazníku. Výsledky sme vložili do práce v podobe grafov a popisov k nim. Ďalej sme spravili brožúrku, ktorá má za účel zhrnúť obsah práce v stručnej forme. Obsahuje dostatočné množstvo dôležitých informácií a mala by byť jednoduchá na porozumenie. Na záver sme sa stretli s lekárkou a spýtali sa na otázky ohľadom marihuany v medicíne, no tiež aj o zákonoch na Slovensku.

Myslíme si, že legalizácia medicínskeho a aj rekreačného užívania marihuany by mala pozitívny vplyv na spoločnosť. Hovoríme však o regulovanej distribúcii, ku ktorej by boli stanovené presné hodnoty a množstvá.

7 Zhrnutie

Stredoškolská odborná práca „Trestné právo a marihuana“ sa skladá z dvoch častí. V prvej je marihuana podrobne opísaná a porovnaná so zákonmi na Slovensku a aj v ďalších krajinách. Účelom časti je poskytnúť nové informácie o danej téme a poukázať na rozdiely v rôznych systémoch. V druhej časti je vypracovaný dotazník, ktorého výsledky zobrazujú názor rôznych vekových kategórií na marihuanu a zákony s ňou. Celkovo sa do neho zapojilo 111 ľudí. Cieľom bolo zistiť ako vnímajú túto tému bežní ľudia a či viac z nich vníma marihuana kladne alebo záporne. Do druhej časti patrí tiež brožúrka, ktorá zaznamenáva to najdôležitejšie z tejto práce v praktickej menšej forme a pohľad odbornej verejnosti na danú tému.

8 Zoznam použitej literatúry

- ZÁBRENSZKI, T.: Dekriminalizácia drog v Portugalsku. In: Študentská vedecká konferencia 2016. Nitra: Garmond, 2016 [citované 30.10.2022]
- ZÁBRENSZKI, T.: Dekriminalizácia marihuany v podmienkach Slovenskej republiky s vybranou judikatúrou 2022 [citované 30.10.2022]
- GROTHENHERMEN, F.: Konopí jako lék, 2009 [citované 30.10.2022]
- HANÚŠ, L., MECHOULAM, R.: Anandamid a další. In Tráva – kompletní průvodce světem marihuany v medicíně, vědě, kultuře a politice. Praha: Pragma, 2014 [citované 4.11.2022]
- RAUSCH, P.: CBD – přírodní kanabinoid s velkým terapeutickým významem. In Konopí: znovuobjevený potenciál – Sborník přednášek z konference veletrhu Cannafest 2010 – 2013 [citované 4.11.2022]
- ŠANTA, J.: Komentár zákona č. 300/2005 Z. z. [citované 4.11.2022]
- MAŠLÁNYOVÁ, D : a kol. Trestné právo hmotné: všeobecná a osobitná časť. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2016 [citované 4.11.2022]

Internetové zdroje

- Definition of marijuana noun from the Oxford Advanced Learner's Dictionary [citované 30.10.2022] Dostupné z:
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/marijuana>
- Marijuana Laws in Colorado [citované 30.10.2022] Dostupné z:
<https://www.coloradopotguide.com/marijuana-laws-in-colorado>
- Aký je rozdiel medzi THC a CBD? [citované 30.10.2022] Dostupné z:
<https://www.canatura.com/sk/aky-je-rozdiel-medzi-thc-a-cbd-a-kedy-sa-oplati-ich-vzajomne-kombinovat>
- CBD vs. THC: What's the Difference? [citované 30.10.2022] Dostupné z:
[https://www.healthline.com/health/cbd-vs-thc#medical-benefits,](https://www.healthline.com/health/cbd-vs-thc#medical-benefits)
- The World Drug Report 2018 [citované 30.10.2022] Dostupné z:
https://www.unodc.org/wdr2018/prelaunch/WDR18_Booklet_1_EXSUM.pdf
- Drogová politika a jej dopad na zdravie jedinca a spoločnosti [citované 4.11.2022] Dostupné z: <https://drogovapolitika.sk/fakty-a-argumenty/zdravotne>

- Súbor zákonov [citované 4.11.2022] Dostupné z: <https://www.epi.sk>
- Súbor zákonov [citované 4.11.2022] Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk>
- Models for the legal supply of cannabis: recent developments [citované 4.11.2022] Dostupné z: <http://www.emcdda.europa.eu/topics/pods/legal-supply-of-cannabis>
- Legálnost CBD po novele legislativy z roku 2021 [citované 6.12.2022] <https://cbdstar.cz/legalnost-cbd/>
- Internetové správy [citované 6.12.2022] <https://www.zdravezpravy.cz/2023/01/23/legalizace-konopi-by-se-cesko-mohlo-dockat-pristi-rok/>
- Internetové správy [citované 6.12.2022] https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/legalizace-marihuana-regulace-rozstrel-jana-michailidu-pirati.A221201_160416_domaci_lisv

Prílohy

Príloha A - Dotazník „Trestné právo a marihuana“:

1. Pohlavie
 - a) Muž
 - b) Žena

2. Vek
 - a) 14 a menej
 - b) 15-17
 - c) 18-21
 - d) 22-35
 - e) 35+

3. Aký je Váš pohľad na marihuanu
 - a) Má pozitívny vplyv na ľudské telo
 - b) Nezaujímam sa o túto tému
 - c) Je to droga ako každá iná

4. Súhlasíte s tvrdením, že marihuana je pre samotného človeka a spoločnosť nebezpečnejšia, ako alkohol?
 - a) Áno
 - b) Nie
 - c) Látky sú rovnako nebezpečné
 - d) Neviem

5. Mala by byť podľa Vás používaná marihuana v zdravotníctve?
 - a) Áno
 - b) Nie
 - c) Neviem

6. Aký je Váš názor na CBD, ktoré je na Slovensku legálne? (Prevyšujúca látka v marihuane, s nižším obsahom THC)
 - a) Je to lepšia forma marihuany

- b) Je to horšia forma marihuany
 - c) Nevidím v tom rozdiel
7. Aké sú Vaše skúsenosti s marihuanou?
- a) Už som ju skúsil
 - b) Poznám ľudí, ktorí ju skúsili
 - c) Stretol som sa s ňou len na internete, vo filmoch alebo seriáloch
 - d) Počul som o nej
 - e) Nikdy som o nej nepočul
8. Chceli by ste niekedy skúsiť marihuanu?
- a) Áno
 - b) Nie
 - c) Neviem
9. Mala by byť podľa Vás legálna?
- a) Áno
 - b) Nie
 - c) Neviem
10. Myslíte si, že tresty spojené s marihuanou na Slovensku sú adekvátne?
- a) Nie, mali by byť vyššie
 - b) Nie, mali by byť nižšie
 - c) Áno a netreba ich meniť
 - d) Neviem
11. Aký dopad predpokladáte, že by mala jej legalizácia na občanov a štát?
- a) Pozitívny - Väčší prínos financií pre štát
 - b) Pozitívny - Pomoc v zdravotníctve a pri liečbe určitých ochorení
 - c) Neutrálny - Nič by sa nezmenilo
 - d) Negatívny - Zväčšil by sa počet závislých na marihuane
 - e) Negatívny - Maloletí by mali k nej ľahší prístup